

Filippov Gábor

lefon, mesterséges intelligencia, automatizáció, robotizáció – tehát egy teljesen új világba öregedtek bele meg ennek a generációnak a tagjai. Mindemellett a társadalmi értékek is gyökeresen átalakultak – akár a szexuális kisebbséggel, a globalizációval, a halálbüntetéssel kapcsolatban. Ráadásul az idősebbeknek nehéz lehet alkalmazkodni ahhoz, hogy ugyancsak ez az első időszak az emberi történelemben, amikor már nem egyirányú az információk átadása – azaz nemcsak az idősebbektől tanulnak a fiatalabbak, hanem az időseknek egyre inkább rá kell hagyatkozniuk unokáik generációjára a technikai kérdésekben.

A generációk közti kommunikáció fejlesztésének egyik eszköze lehet, ha a generációk erősségeit emeljük ki, és arra fordítjuk a figyelmet, hogy mit tanulhatunk egymástól. Mit gondol erről? Mi az, amit az idősebbektől tudunk tanulni?

Rengeteg mindent. Személyes tapasztalatból indulok ki: szerintem a fiatalok az idősebbektől megtanulhatják például, hogy ahogy élnek és gondolkodnak, az nem szükségszerű, nem mindig volt így, és lehet másképpen is. Szerintem az idősebbekkel való kommunikáció elősegítheti az önreflexió képességét, hogy hogyan lehet hasonló tapasztalatokat másképp megélni, beépíteni a személyiségünkbe. Emellett a már bejárt életutak teljessége hasznos tud lenni azok számára, akik a saját életútjuk elején vagy kezdeti szakaszában vannak, különösen egy gyorsan változó világban, ahol úgy érezzük, kapaszkodók nélkül vagyunk. A lezáráshoz közeli történetek ilyen kapaszkodókként tudnak szolgálni.

Mi lehet az első lépés annak érdekében, hogy egy sikeresebb, reménytelibb jövő felé mozdulhassunk el? Az Európai Unióhoz való csatlakozásunk óta a fizikai infrastruktúránk – mint az internet, a közlekedési hálózat,

a szállítási infrastruktúra – rengeteget fejlődött. Eközben azonban az oktatásba, az egészségügybe, általában a jóllét növelésébe keveset fektettünk. Olyan században élünk, amelyben magas hozzáadott értékű, nagy tudást, gyors változást és alkalmazkodást igénylő munkaerőpiacra kell boldogulnunk. Ráadásul növelni kell a munka termelékenységét is, ami pedig azt jelenti, hogy képzettebb és rugalmasabb munkaerőre van szükség. A magyaroknál azt látjuk, hogy ha a jó minőségű oktatásból nemcsak egy szűk elit, hanem a többség részesülhetne, akkor sok mindenre képesek lehetnének. A Nobel-díjasainktól kezdve a koronavírus-vakcina fejlesztésében is hírnevet szerzett Karikó Katalinig azt látjuk, hogy a népességszámunkhoz és

Nem nagyon ismerünk olyan időszakot az írott emberi történelem során, amikor is a szülők és a gyermekek generációi között ekkora életmódbeli és kulturális szakadék lett volna.

a gazdasági fejlettségünkhöz képest nagyon sok, nemzetközi szinten versenyképes embert biztosítunk a világnak. Ebből az következik, hogy a magyar emberekkel nincsen probléma, egyszerűen nem részesülnek olyan képzésben, amely kibontakoztathatná a képességeiket. Mi ezért gondoljuk azt, hogy a fizikai tárgyak helyett az emberekbe kell fektetni: nem lesz esélyünk a 21. században, ha ezt nem kezdjük el. Látjuk, hogy bizonyos jövedelmi szint felett azok az országok tudtak sikeresé válni, amelyek felismerték, hogy egy ponton túl az emberekbe kell fektetni.